

„Dachbodenleiter.”
Tetthelyre vissza.
Padlásajtót nyom
falcsont és nyakszirt.

Szilánkos szókincs
botladozik fönt
in dunklen Wald, az
er-dő-ső-tét-ben.

G. István László

Andriamanitra* és az ember

Én, a felső zanahari, kinek szeme a Hold,
mécsese a Nap, drágakövei a csillagok,
megparancsolom Neked, ember, kibe
életet leheltem, hogy lakozzál fent
velem. *Nem lehet, jóillatú Úr, nem
lehet, az alsó zanahari nem engedi.*
Mécsesem a Nap, kútszemem a Hold,
lyukat látok rajtad, ahogy nézlek, alagutat
látok rajtad át, megparancsolom,
lakozzál fent velem. *Nem lehet, jóillatú,
nem lehet.* Akkor a lyuk megmarad,
akkor a lyukon át leheleted felszökik, akkor
a lyuk alatt tested lent marad, mocsárba,
sárba, vízbe költözik. Testnedveidből kis
féreg születik, kígyóvá, angolnává, vizek
urává változik. *Miféle úr a vizek ura, jóillatú,
a vizek kígyója mi felett uralkodik? Mocsár
felett, féreg felett, poshadt víz felett.*

* Andriamanitra a malgas mitológiában (Madagaszkár területén) a teremtő isten, a jó illatú úr. A malgas mitológia több rokon vonást tart fenn a maláj és indonéz mítoszokkal, nyelve sem az afrikai nyelvekhez tartozik, hanem ausztronéz nyelv. A. a felső zanahari (teremtő isten), aki szent veszekedésben él az alsó, földi zanaharival. Az alsó zanahari formázza meg az embert és az állatokat a földből, A. pedig lelket fúj belé. A. az ég megtestesítője: mécsese a Nap, szeme a Hold, a csillagok a drágakövei. Azt követeli, hogy az élőlények szálljanak fel az égbe. Az alsó zanahari ezt megtagadja, ezért A. a lényeket halandóvá teszi, halálukat követően magához veszi a lehetőséget. A malgas mitológiában a vizek nem alkotnak különálló világot, de a holtak országával asszociálhatók. A malgasok túlvilághite szerint a halott testnedveiből kis féreg születik, amely később angolnává, krokodillá, kígyóvá, sőt Fanampituluhuvá, vagyis a vizek urává változik.

Úr leszel a rothadás felett, úr a szétesés felett.
Nyüzsgések ura, hemzsegés ura, nyüzsgő
szemed lámpás, csillog a vízcseppeken, szét-
csillanó szemed mozaikos látással
nem a Holdon át néz. Orrod békán át
nehézkésen szuszog, nem lehetsz
jóillatú, poshadt víz öntöz. Bőröd
darabjait mocsár áztatja, csontod darabjait
vadvíz forgatja. Állkapcsod krokodil,
fogaid fájnak, fogaid élesek, víz csillog
rajtuk. Fogaidban férgek a gyökércsatornák,
nyelved csak lapáthal, vizesen csapkod,
nyelvedből lassan eltűnnek az ízek –
nyelvedből végképp eltűnik a beszéd.

